

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

GDF SUEZ E&P Nederland B.V.
de heer R.B. Zoon
Postbus 474
2700 AL Zoetermeer

ONTWERP-BESLUIT

Datum

Betreft Natuurbeschermingswet 1998; ontwerp-besluit; twee proefboringen
GDF SUEZ ten noorden van Schiermonnikoog

Geachte heer Zoon,

Bij brief van 11 juli 2014 (uw kenmerk: 6011) verzoekt u mij om aan GDF SUEZ E&P Nederland B.V. een vergunning te verlenen op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 (hierna: Nb-wet 1998) voor twee proefboringen naar aardgas in de blokken N7b en Schiermonnikoog-Noord in het Nederlandse deel van de Noordzee.

Procedureel

Aanvraag

Op 14 juli 2014 ontving ik uw aanvraag. Bij brief van 7 augustus 2014 (kenmerk: DGNR-RRE/14130812) heb ik de ontvangst van uw aanvraag bevestigd.

Op 30 september 2014 heb ik uw addendum bij de passende beoordeling ontvangen.

Conform artikel 41, lid 1, van de Nb-wet 1998 heeft u uw belang bij het verlenen van de vergunning gemotiveerd.

Gecoördineerde procedure

In artikel 141a, eerste lid, aanhef en onder a, van de Mijnbouwwet is bepaald dat op de besluitvorming voor dit project de rijkscoördinatieregeling als bedoeld in artikel 3.35 van de Wet ruimtelijke ordening (hierna: Wro) van toepassing is. Dat wil in dit geval zeggen dat de besluiten die nodig zijn voor 'Proefboring ten behoeve van gaswinning ten noorden van Schiermonnikoog' gezamenlijk worden voorbereid, waarbij deze procedure wordt gecoördineerd door de Minister van Economische Zaken (EZ). Daarbij doorlopen de besluiten, op grond van artikel 3.31, derde lid, in samenhang met artikel 3.35, vierde lid, van de Wro, de uniforme openbare voorbereidingsprocedure als bedoeld in afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht met toepassing van de bijzondere regels in artikel 3.31, derde lid, in samenhang met artikel 3.35, vierde lid, van de Wro.

Dit besluit is één van de besluiten die nodig zijn voor het project 'Proefboring ten behoeve van gaswinning ten noorden van Schiermonnikoog'. Daarom is ook op dit besluit de rijkscoördinatieregeling van toepassing.

Directoraat-generaal Natuur & Regio

Directie Regio en Ruimtelijke Economie

Bezoekadres

Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres

Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Factuuradres

Postbus 16180
2500 BD Den Haag

Overheidsidentificatienr

00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/ez

Ons kenmerk

DGNR-RRE /14164427

Uw kenmerk

6011

Bijlage(n)

1

De Minister van EZ heeft een gecoördineerde voorbereiding van de besluiten voor 'Proefboring ten behoeve van gaswinning ten noorden van Schiermonnikoog' bevorderd. Onderhavig besluit is en andere besluiten zijn als volgt voorbereid:

- op [datum] is een kennisgeving met betrekking tot het ontwerp gepubliceerd in de Staatscourant; kennisgeving heeft ook plaatsgevonden in enkele huis-aan-huisbladen en regionale dagbladen;
- op [datum] is door de Minister van EZ een ontwerp van het besluit aan GDF SUEZ E&P Nederland B.V. gezonden;
- het ontwerp van het besluit heeft van [datum] tot en met [datum] ter inzage gelegen bij [locatie];
- er zijn [aantal] informatieavonden georganiseerd, op [data], waarbij de mogelijkheid werd geboden mondeling zienswijze naar voren te brengen.

Op grond van artikel 3.32 in samenhang met artikel 3.35, vierde lid, van de Wro worden dit besluit en de andere besluiten gelijktijdig door de Minister van EZ bekendgemaakt. Tevens doet de Minister van EZ daarvan mededeling in de Staatscourant, enkele huis-aan-huisbladen en regionale dagbladen en langs elektronische weg. Eerdere insprekers en grondeigenaren en beperkt gerechtigden op die gronden worden apart geïnformeerd.

Bevoegdheid tot vergunningverlening

De voorgenomen activiteit valt onder artikel 3, sub b, van het Besluit vergunningen Nb-wet 1998 (hierna: het Besluit) (Staatsblad 2005, nr. 594; het laatst gewijzigd per 7 oktober 2012, Stb. 2012, nr. 612), luidend: '[...] projecten en andere handelingen die geheel of grotendeels plaatsvinden in [...] niet provinciaal ingedeelde gebieden'.

Op deze basis, in samenhang met artikel 19d, lid 5, van de Nb-wet 1998 is de Minister van Economische Zaken (EZ) bevoegd tot vergunningverlening. Op basis van de portefeuilleverdeling tussen de Minister van EZ en de Staatssecretaris van EZ is deze bevoegdheid belegd bij de Staatssecretaris.

De exacte wetsteksten zijn te raadplegen op www.overheid.nl onder 'Landelijke wet- en regelgeving'.

Besluit

Met de door u uitgevoerde passende beoordeling als bedoeld in artikel 19f van de Nb-wet 1998, en de daarbij behorende rapportages en documenten, is de zekerheid verkregen dat met het uitvoeren van de aangevraagde activiteit, gelet op de relevante instandhoudingsdoelstellingen en met inachtneming van de weergegeven voorschriften, waaronder mitigerende maatregelen, geen aantasting zal optreden van de natuurlijke kenmerken van de betrokken Natura 2000-gebieden Waddenzee, Noordzeekustzone, Duinen Schiermonnikoog en de natuurlijke kenmerken van twee in de Bondsrepubliek Duitsland gelegen Natura 2000-gebieden. Dit betreft Niedersächsisches Wattenmeer und angrenzendes Küstenmeer en Borkum Riffgrund.

Deze conclusie geldt nadrukkelijk vanuit de door mij specifiek hiertoe geformuleerde vergunningvoorschriften ter bescherming van de in de Natura 2000-gebieden Noordzeekustzone, Waddenzee en Duinen Schiermonnikoog aanwezige beschermde natuurwaarden.

Op grond van de gegevens in de passende beoordeling acht ik het niet noodzakelijk ter bescherming van de overige onderzochte Natura 2000-gebieden en voormalige natuurmonumenten voorschriften aan deze vergunning te verbinden.

Gelet op de bepalingen van de Nb-wet 1998 en de in de bijlage vermelde overwegingen besluit ik derhalve GDF SUEZ E&P Nederland B.V. de gevraagde vergunning ingevolge artikel 19d van de Nb-wet 1998 te verlenen onder de navolgende voorschriften en beperkingen.

Voor een weergave van de inhoud van de aanvraag en de relevante wet- en regelgeving alsmede het van toepassing zijnde beleid verwijs ik naar de bijlage bij dit besluit. In dezelfde bijlage treft u voorts mijn inhoudelijke overwegingen die aan dit besluit ten grondslag liggen aan, evenals een weergave van de diverse zienswijzen en mijn reactie daarop.

De bijlage maakt onderdeel uit van dit besluit. De aanvraag en de door u aangeleverde passende beoordeling maken eveneens integraal onderdeel uit van onderhavig besluit. Deze documenten zijn door u opgesteld en aan mij verstuurd. Ik voeg ze dan ook niet bij dit besluit.

Voorschriften en beperkingen

Ter bescherming van de in de Natura 2000-gebieden Noordzeekustzone, Waddenzee en Duinen Schiermonnikoog aanwezige beschermde natuurwaarden, verbind ik aan deze vergunning de volgende voorschriften en beperkingen.

Algemeen

1. Deze vergunning staat op naam van GDF SUEZ E&P Nederland B.V.
2. Deze vergunning wordt uitsluitend gebruikt door (medewerkers van) de vergunninghouder of aantoonbaar in opdracht van de vergunninghouder handelende (rechts)personen. De vergunninghouder blijft daarbij verantwoordelijk voor de juiste naleving van deze vergunning.
3. De in voorschrift 2 genoemde (rechts)personen beschikken op de plaats waar de vergunde activiteit wordt uitgevoerd over een kopie van deze beschikking, inclusief alle daarbij behorende onderdelen (zie onder 'besluit'), en tonen deze op eerste vordering aan de daartoe bevoegde toezichthouders en opsporingsambtenaren.
4. De in voorschrift 2 genoemde (rechts)personen zijn aantoonbaar op de hoogte van de inhoud en het doel van deze voorschriften en beperkingen, zodanig dat zij daar ook invulling en uitvoering aan kunnen geven.
5. Het tijdstip waarop de vergunde activiteit daadwerkelijk wordt gestart, dient vóór de aanvang te worden gemeld aan de Staatssecretaris van Economische

Zaken of diens rechtsopvolger (hierna: het bevoegd gezag), ter attentie van het Nb-wetteam (nbwetteam@minez.nl).

6. De vergunde activiteit wordt overeenkomstig de ingediende aanvraag en bijbehorende passende beoordeling uitgevoerd, met inachtneming van de aan deze vergunning verbonden voorschriften en beperkingen. Bij eventuele strijdigheid van de aanvraag en/of passende beoordeling met de voorschriften en beperkingen in onderhavige vergunning, prevaleren deze laatste.
7. In afwijking van voorschrift 6 mag een activiteit in afwijking van de aanvraag en/of het vergunde worden uitgevoerd indien en voor zover deze afwijking naar het oordeel van het bevoegd gezag niet leidt tot andere of grotere nadelige effecten op de relevante beschermde waarden van de betrokken Natura 2000-gebieden ten opzichte van een uitvoering conform de aanvraag. Het voornemen tot het uitvoeren van een activiteit in afwijking van de aanvraag en/of het vergunde dient schriftelijk of per e-mail (nbwetteam@minez.nl) te worden gemeld aan het bevoegd gezag en kan slechts plaatsvinden na uitdrukkelijk verkregen schriftelijke instemming van of namens het bevoegd gezag.
8. Bij opgetreden incidenten moet worden gehandeld conform de daarbij van toepassing zijnde wet- en regelgeving. Tevens wordt in het kader van deze vergunning onverwijld schriftelijk of per e-mail (nbwetteam@minez.nl) melding over de aard en omvang van het incident gedaan aan het bevoegd gezag (t.a.v. het Nb-wet team) onder overlegging van alle relevante gegevens. Onder incident wordt in dit verband verstaan 'een onvoorziene gebeurtenis waardoor schade aan de natuurlijke kenmerken in het betrokken beschermde gebied is of kan worden toegebracht' (bijvoorbeeld wanneer onbedoeld schadelijke stoffen in het milieu vrijkomen).
9. Bij een opgetreden incident is de vergunninghouder verplicht eventuele verontreinigingen zo mogelijk direct te laten verwijderen en de eventueel opgetreden schade voor zover mogelijk te herstellen, zulks ter beoordeling van het bevoegd gezag.
10. Alle door of namens het bevoegd gezag te geven aanwijzingen en/of uitvoeringsbepalingen worden binnen de in de aanwijzing bepaalde termijn opgevolgd.
11. Zodra de werkzaamheden met betrekking tot de vergunde activiteit feitelijk zijn beëindigd, wordt dit uiterlijk binnen een week schriftelijk of per e-mail (nbwetteam@minez.nl) gemeld aan het Nb-wetteam.

Nadere inhoudelijke voorschriften

Periode

12. De activiteiten in de aanlegfase, transportfase en verwijderingsfase worden uitgevoerd buiten de ecologisch gevoelige perioden. De ecologische gevoelige perioden zijn van 15 maart 2015 tot 1 oktober 2015, respectievelijk van 15 maart 2016 tot 1 oktober 2016 dan wel van 15 maart 2017 tot 1 oktober 2018.

Transport van materialen voor aanleg en na verwijdering tijdelijk boorplatform

13. Voor het transport van materialen voor de aanleg van het tijdelijk boorplatform en voor het transport van materialen na de verwijdering van het tijdelijk boorplatform wordt gebruik gemaakt van de routes van de veelgebruikte vaargeulen in de scheepvaartroute van Den Helder langs de Waddeneilanden naar de beoogde locaties van het boorplatform boven Schiermonnikoog. Zonder aantoonbare noodzaak mag tijdens de aanlegfase niet buiten deze vaargeulen worden gevaren.
14. Voor het transport van het tijdelijk boorplatform met behulp van sleepboten wordt in de fase vóór de aanleg en in de fase na de verwijdering van het tijdelijk boorplatform gebruik gemaakt van de routes van de in het vorig voorschrift genoemde veelgebruikte vaargeulen. Zonder aantoonbare noodzaak mag het tijdelijk boorplatform niet buiten deze vaargeulen naar de locatie in blok N7b en de locatie in blok Schiermonnikoog-Noord worden gevaren.

Geluid

15. Voordat met de eigenlijke boring wordt begonnen, wordt op de plaats van de put in de zeebodem een 36" inch gat met een diepte van ongeveer 50 meter diep geboord. Daarin wordt vervolgens de conductor geplaatst. Andere aanlegmethoden zijn niet toegestaan.
16. Voor transporten vanuit de lucht wordt, behalve voor de activiteit van het opstijgen en dalen bij het boorplatform, een vlieghoogte aangehouden van 1.500 voet (450 meter).

Licht

17. De verlichting van het tijdelijk boorplatform moet dusdanig worden uitgevoerd dat onnodige lichtuitstraling wordt vermeden.
18. Het affakkelen van aardgas in de affakkelinstallatie van het tijdelijk boorplatform vindt zoveel mogelijk bij daglicht plaats. Het affakkelen vindt plaats tijdens de boorfase en mag niet plaatsvinden buiten de periode oktober-15 maart.

Het wijzigen of intrekken van de vergunning

19. De voorschriften en beperkingen waaronder deze vergunning is verleend, kunnen worden gewijzigd of aangevuld indien naar het oordeel van het bevoegd gezag uit eigen waarneming of anderszins blijkt dat de vergunde activiteit andere of nadeliger gevolgen heeft voor de relevante beschermde waarden dan die welke bij het nemen van dit besluit op basis van de op dat moment beschikbare informatie werden verwacht.
20. Indien op enig moment mocht blijken dat de vergunde activiteit zodanige schade aan de relevante beschermde waarden dreigt toe te brengen en het geven van aanwijzingen, het wijzigen of aanvullen van de voorschriften of beperkingen deze schade niet kan voorkomen, dan kan deze vergunning worden ingetrokken.
21. Voordat tot wijziging van vergunningvoorschriften of (gedeeltelijke) intrekking van de vergunning wordt overgegaan, wordt de vergunninghouder in de

gelegenheid gesteld haar zienswijze naar voren te brengen (tenzij spoedeisendheid tot onmiddellijke intrekking c.q. wijziging noodzaakt).

Toezicht

22. De vergunninghouder geeft, overeenkomstig de Algemene wet bestuursrecht, alle medewerking aan de aangewezen toezichthouder(s).
23. Vergunninghouder voert een administratie waarin alle op deze vergunning betrekking hebbende documenten en bewijsstukken ten aanzien van de naleving van de voorschriften en beperkingen van deze vergunning zijn opgenomen.

Looptijd en geldigheid

24. De vergunning wordt verleend voor twee proefboringen. De vergunning voor de eerste proefboring is geldig op de locatie boven het prospect Schooner in blok Schiermonnikoog-Noord van 1 oktober 2015 tot en met de datum dat de vergunde activiteit wordt beëindigd, doch uiterlijk tot 15 maart 2016, dan wel - indien de eerste proefboring niet in deze periode is uitgevoerd - van 1 oktober 2016 tot en met de datum dat de vergunde activiteit wordt beëindigd, doch uiterlijk tot 15 maart 2017.
25. Afhankelijk van de resultaten van de eerste proefboring zal een tweede proefboring worden uitgevoerd op de locatie boven het prospect Crab-East in blok N7B. De vergunning voor de tweede proefboring is geldig van 1 oktober 2016 tot en met de datum dat de vergunde activiteit wordt beëindigd, doch uiterlijk tot 15 maart 2017 dan wel - indien de tweede proefboring binnen deze periode niet is uitgevoerd - van 1 oktober 2017 tot en met de datum dat de vergunde activiteit wordt beëindigd, doch uiterlijk tot 15 maart 2018.
26. Het niet naleven van de voorschriften van deze vergunning kan, naast eventuele strafvervolgning, intrekking van de vergunning tot gevolg hebben.

Voorbehoud

De vergunning wordt verleend voor de aangevraagde twee proefboringen. Aan deze vergunning kan degene op wiens naam deze vergunning wordt gesteld, geen rechten ontlenen dat een vergunning op grond van de Nb-wet 1998 voor de winningsfase nabij het betreffende Natura 2000-gebied zal worden verleend. Een eventueel toekomstige aanvraag voor de winningsfase zal afzonderlijk dienen te worden getoetst aan de Nb-wet 1998.

Zienswijze

Zienswijzen over het ontwerp van dit besluit kunnen worden ingediend bij Bureau Energieprojecten.

Inspraakpunt 'Proefboring ten behoeve van gasboring ten noorden van Schiermonnikoog'

Postbus 248
2250 AE Voorschoten

**Directoraat-generaal Natuur
& Regio**

Directie Regio en Ruimtelijke
Economie

Ons kenmerk

DGNR-RRE / 14164427

Hoogachtend,

Sharon A.M. Dijkma

Staatssecretaris van Economische Zaken

Bijlage:

Inhoudelijke overwegingen

bijlage

Inhoudelijke overwegingen

Natuurbeschermingswet 1998; vergunning; uitvoering
twee proefboringen ten behoeve van gasboringen ten
noorden van Schiermonnikoog

Datum

Bijlage nummer	1
Horend bij kenmerk	DGNR-RRE/14164427
Datum	

DE AANVRAAG

GDF SUEZ E&P Nederland B.V. (verder GDF SUEZ E&P) is voornemens om in twee blokken (N7b en Schiermonnikoog-Noord) van het Nederlandse deel van de Noordzee te onderzoeken of er zich aardgas bevindt, zodat in een vervolgfase mogelijk overgegaan kan worden tot het winnen van aardgas. De aanwezigheid van gasreserves wordt verwacht op grond van seismisch onderzoek. Om definitief aan te tonen of en dat er voldoende aardgas in de diepe ondergrond aanwezig is, dient een proefboring uitgevoerd te worden vanaf een tijdelijk boorplatform. Als geen aardgas wordt aangetroffen, wordt de put van de proefboring weer afgedicht en wordt het project beëindigd. De keuze voor het al dan niet uitvoeren van de tweede boring is afhankelijk van de resultaten van de eerste proefboring.

Een tweede proefboring vindt alleen plaats indien uit de eerste boring blijkt dat er aardgas is aangetroffen en dient om te bepalen of gaswinning haalbaar en rendabel is. De proefboringen vinden in twee opeenvolgende winters (waarbij nu uitgaan wordt van winter 2015/2016 en winter 2016/2017) plaats en nemen ieder circa drie of vier maanden in beslag.

Als uit de proefboringen blijkt dat er een economisch winbare hoeveelheid aardgas aanwezig is, start de volgende fase, namelijk de winningsfase. In deze fase wordt het gas naar boven gehaald en per transportleiding naar het vasteland getransporteerd. De winningsfase duurt naar verwachting 20 jaar, maar dat hangt af van de grootte van de daadwerkelijk aangetoonde gasreserves.

Deze vergunningaanvraag is alleen gericht op de twee proefboringen en niet op de winningsfase.

De locatie van de eerste proefboring is boven het prospect Schooner op circa 5 kilometer afstand van het eiland Schiermonnikoog. De locatie vanwaar de (eventuele) tweede proefboring wordt uitgevoerd ligt boven het prospect Crab-East op circa 7,2 kilometer afstand van Schiermonnikoog.

Het voornemen is om in het eerste jaar (bij voorkeur de winter van 2015/2016) de proefboring op de eerste locatie uit te voeren, en (eventueel) in een tweede jaar (bijvoorbeeld de winter van 2016/2017) een proefboring op de tweede locatie.

De proefboringen zullen op zijn vroegst op 1 oktober aanvangen, en uiterlijk op 15 maart zijn afgerond.

Het project

Per boring is sprake van een aantal fases: de aanlegfase, de boorfase en de verwijderingsfase. Hieronder volgt, samengevat, de beschrijving van de drie fases. Voor een uitgebreide beschrijving wordt verwezen naar de bij de aanvraag gevoegde passende beoordeling.

Aanlegfase

Het boorplatform zal in de vorm van een "jack-up rig" geplaatst worden, die met ingetrokken poten door sleepboten naar de locatie gebracht wordt. Een "jack-up rig" heeft poten die op de zeebodem geplaatst worden, waarna het boorplatform naar boven wordt geheven. Het hoogste punt van het boorplatform is ongeveer 95 meter boven zeeniveau. Het boorplatform zal een totale ruimte beslaan van 2.000 m² met een totale voetafdruk van 675 m². De voetafdruk bestaat uit drie poten, elk met een oppervlakte van 15 x 15 meter.

Voor de aanleg van het boorplatform zullen voornamelijk (sleep)boten gebruikt gaan worden voor het transport van materialen. De routes zullen in deze gevallen zoveel mogelijk verlopen via veelgebruikte vaargeulen.

Voordat met de proefboringen kan worden begonnen, wordt op de plaats van de put een metalen buis met enkele tientallen meters de grond in geboord. Deze buis, 'conductor', dient voor de stabiliteit van het bovenste deel van het boorgat. Binnen de conductor wordt de eigenlijke boring uitgevoerd. Het boren van een conductor duurt gemiddeld drie à vier dagen. Nadat een putsectie is geboord, wordt hiervoor de casing geïnstalleerd en verankerd. Het verankeren vindt plaats door het injecteren van cement. Voor de opbouw van een tijdelijk boorplatform zijn twee dagen nodig.

Boorfase

Voor de bevoorrading van het platform wordt gebruik gemaakt van schepen en helikopters. Zowel schepen als helikopters komen vanaf Den Helder en gaan ongeveer dezelfde route naar het platform; de route loopt langs Texel en vervolgens langs de andere Waddeneilanden over de Noordzee naar het boorplatform. Voor vaar- en vliegroutes wordt uitgegaan van 150 km.

Naar schatting zullen per week vier helikoptervluchten plaatsvinden en zullen vier bevoorradingsboten het platform aandoen.

Tijdens de boorfase zal er 24 uur per dag, 7 dagen per week geboord worden. Dit betekent dat er altijd activiteit op het boorplatform plaatsvindt in de vorm van mankracht, geluid en verlichting. Er zijn dieselgeneratoren aanwezig die 24 uur per dag zullen draaien. Omdat boren een 24-uursproces is, moet het boorplatform en met name de boorvloer continue verlicht zijn om het werk goed uit te voeren

en de veiligheid van de bemanning te waarborgen. Daarnaast moet het boorplatform voldoende verlicht zijn ter markering van de scheepvaart en het luchtverkeer. Navigatieverlichting moet aan iedere zijde van het boorplatform aanwezig zijn en verder moet het naambord verlicht zijn. De verlichting zal zodanig worden uitgevoerd dat onnodige lichtuitstraling naar buiten toe zoveel mogelijk wordt vermeden.

Als de gashoudende formatie is bereikt en gas wordt aangetroffen, worden productietesten uitgevoerd. Hierbij worden gegevens over het productievermogen van de put, de reservoirtechnische eigenschappen, samenstelling van het gas en over de aanwezigheid en te winnen hoeveelheid aardgas verkregen.

Een onderdeel van het testen is het gedurende een korte periode met een hoge capaciteit gas produceren uit de put. Het geproduceerde gas en de mee geproduceerde vloeistoffen worden gescheiden in de testinstallatie van een tijdelijk boorplatform, waarna het gas wordt afgefakkeld in de affakkelininstallatie van het tijdelijke boorplatform. Het affakkelen zal zoveel mogelijk bij daglicht plaatsvinden. Eerst wordt de put schoon geproduceerd waarbij de te verwachten duur van het affakkelen 8 uur bedraagt.

Het affakkelen vindt plaats op een hoogte van 28 meter en hoeft niet in een aangesloten periode plaats te vinden. Er wordt afgefakkeld richting de Noordzee. Het affakkelen vindt plaats gedurende de boorfase, dus niet buiten de periode oktober - medio maart.

De tijdsduur van de boring is afhankelijk van de diepte, de gesteentes en de grootte van de put. Er wordt verwacht dat het tijdelijke boorplatform circa drie of vier maanden op de locatie aanwezig zal zijn voor de proefboring. Ingeval er twee proefboringen worden uitgevoerd zal het boorplatform er dus tijdens twee winters staan. In de maanden tussen beide proefboringen is het boorplatform niet aanwezig.

Verwijderingsfase

Voor het verwijderen van het boorplatform zullen voornamelijk (sleep)boten gebruikt gaan worden. De routes zullen zoveel mogelijk verlopen via veelgebruikte vaargeulen. Het verwijderen van het boorplatform zal naar verwachting twee dagen duren.

Voor een uitgebreidere beschrijving van de voorgenomen activiteit wordt korthedshalve verwezen naar de passende beoordeling welke als bijlage bij de aanvraag is gevoegd.

Belang van de aanvrager

De aanvrager heeft, conform artikel 41, lid 1 van de Natuurbeschermingswet 1998 (hierna: Nb-wet 1998), het belang dat hij heeft bij de vergunning gemotiveerd.

Bij concessieverlening aan GDF SUEZ E&P is rekening gehouden met de aanwezigheid van gasreserves. De verwachting dat gasreserves aanwezig zijn, is

gebaseerd op seismisch onderzoek dat eerder is uitgevoerd door de Nederlandse Aardolie Maatschappij (NAM). Voor het vaststellen van daadwerkelijk winbare hoeveelheden gasreserves dienen proefboringen te worden uitgevoerd.

Hiermee is naar mijn mening het belang voldoende gemotiveerd.

WETTELIJK KADER

Natura 2000-gebied

In relatie tot de betrokken Natura 2000-gebieden zijn in deze relevant de artikelen 19d, lid 1, 19e en 19f van de Nb-wet 1998.

De exacte wetsteksten zijn te raadplegen op www.overheid.nl onder 'Landelijke wet- en regelgeving'.

BELEID

De aangevraagde activiteit zoals omschreven in dit besluit past binnen het relevante vastgestelde beleid, hieronder weergegeven:

Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte

Op 13 maart 2012 is de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte vastgesteld, als opvolger van de Nota Ruimte. Volgens de structuurvisie is het Rijk verantwoordelijk voor en door de Europese Unie aanspreekbaar op het nakomen van de in internationaal verband aangegane verplichtingen, inclusief het Biodiversiteitsverdrag en de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn. Het Rijk stelt kaders waarbinnen de provincies een provinciaal en landsgrensoverschrijdend natuurnetwerk, zijnde de herijkte nationale Ecologische Hoofdstructuur (hierna: EHS), begrenzen, beschermen en onderhouden. Tot de herijkte EHS behoren de Natura 2000-gebieden, de Nationale Parken, de Noordzee en de grote wateren inclusief de grote rivieren. De natuur in de EHS blijft goed beschermd met een 'nee, tenzij'-regime in relatie tot de wezenlijke kenmerken en waarden. Het gaat daarbij om: waardevolle aspecten zoals natuurschoon, schoon water, het aanwezig zijn van bepaalde plant- of diersoorten en gebieden van aardwetenschappelijk belang.

In de structuurvisie staat ten aanzien van de aangevraagde activiteit – voor zover in het onderhavige geval van belang – het volgende vermeld:

In de Rijksstructuurvisie Ondergrond worden de nationale belangen in de ondergrond van het Nederlandse vasteland en de Noordzee benoemd, inclusief de gebruiksmogelijkheden die maar op een beperkt aantal locaties aanwezig zijn. Dit betreft bijvoorbeeld opslag van diverse stoffen waar een vergunning op basis van de Mijnbouwwet voor nodig is, ontgroningen en grondwaterbescherming.

Het Rijk is het enig bevoegd gezag in de Noordzee en daarmee verantwoordelijk voor het integrale Noordzeebeleid en -beheer (uitgewerkt in het Nationaal Waterplan). De Noordzee is van grote economische betekenis voor de scheepvaart, de visserij, de winning van delfstoffen en de opwekking van

windenergie, is van belang voor oefeningen van de krijgsmacht en bevat belangrijke natuurlijke en landschappelijke waarden.

Voor de Noordzee spelen – in relatie tot de onderhavige aanvraag – de volgende ruimtelijke nationale opgaven:

- Het behouden en beschermen van Natura 2000-gebieden en het mariene ecosysteem;
- Het handhaven van het vrije zicht op de horizon vanaf de kust tot 12 zeemijl;
- Het aanwijzen van ruimte voor windenergie op zee, winning van olie en gas en ruimte voor CO₂-opslag.

VERGUNNINGPLICHT

De aangevraagde activiteit vindt plaats in en nabij het Natura 2000-gebied Noordzeekustzone.

Ik stel vast dat de aangevraagde activiteit mogelijk de natuurlijke waarden en kenmerken van het bovengenoemde beschermde Natura 2000-gebied kan aantasten.

Uit de bij de aanvraag gevoegde passende beoordeling blijkt dat negatieve effecten op de beschermde natuurwaarden van de Nederlandse Natura 2000-gebieden Noordzeekustzone, Duinen Schiermonnikoog en Waddenzee en de Duitse Natura 2000-gebieden Borkum-Riffgrund en Niedersächsisches Wattenmeer und angrenzendes Küstenmeer niet op voorhand kunnen worden uitgesloten.

Om die reden ben ik van mening dat de voorgenomen activiteit vergunningplichtig is onder de Nb-wet 1998.

PASSENDE BEOORDELING

Beheerplan

In dit geval kan vastgesteld worden dat ten aanzien van de voorgenomen activiteit, op het moment van besluitvorming, geen beletsel voortvloeit uit enig beheerplan op basis van de Nb-wet 1998.

Voor de betrokken Natura 2000-gebieden zijn wel beheerplannen in voorbereiding. Voor zover relevant heb ik de concept-beheerplannen, voor zover betrekking hebbend op deze aanvraag, in mijn afweging opgenomen.

Geen beheer

De voorgenomen activiteit vormt een project dat geen direct verband heeft met of nodig is voor het beheer van de betrokken Natura 2000-gebieden. De voorgenomen activiteit is voorts nog niet eerder beoordeeld in het kader van de Nb-wet 1998.

Mogelijke significante gevolgen

Op grond van artikel 19f, lid 1, van de Nb-wet 1998 in combinatie met artikel 19g, lid 1, van de Nb-wet 1998 dient een passende beoordeling aangeleverd te worden door de initiatiefnemer. Het Europese Hof van Justitie heeft in zijn uitspraak van 7 september 2004 aangegeven dat een passende beoordeling slechts dan

achterwege kan worden gelaten indien op grond van objectieve gegevens kan worden uitgesloten dat uitvoering van de werkzaamheden afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor dat gebied.

In dit geval kunnen dergelijke gevolgen niet bij voorbaat uitgesloten worden. Ik concludeer dat een passende beoordeling vereist is.

De gevraagde vergunning kan slechts verleend worden, indien ik mij ervan heb kunnen verzekeren dat de beschermde waarden van het desbetreffende gebied niet aangetast zullen worden. U heeft een passende beoordeling bij uw aanvraag gevoegd. In het onderstaande volgt mijn beoordeling van uw effectenanalyse en conclusies.

De diverse beschermde waarden van de betrokken Natura 2000-gebieden staan vermeld op www.rijksoverheid.nl ('Onderwerpen' > 'Natuur en biodiversiteit' > 'Natura 2000').

Ik merk op dat het Natura 2000-gebied Waddenzee het gehele Staats- en beschermd natuurmonument Waddenzee I en II en de beschermde natuurmonumenten Dollard, Schorren van de Eendracht en Vlakte van Kerken, Neerlands Reid, Kwelders langs de noordkust van Groningen, Kwelders langs de noordkust van Friesland, Noord-Friesland Buitendijks en Boschplaat volledig omsluit. De activiteit waarvoor vergunning wordt gevraagd, vindt echter plaats buiten de begrenzing van de betreffende voormalige Staats- en beschermde natuurmonumenten. Gelet op het ontbreken van de zogeheten externe werking met betrekking tot de doelstellingen ten aanzien van het behoud, herstel en de ontwikkeling van het natuurschoon of de natuurwetenschappelijke betekenis van de gebieden, zoals bepaald in de vervallen besluiten, blijven deze waarden in het hiernavolgende buiten beschouwing.

BEOORDELING EFFECTEN

Algemeen

De bij de aanvraag gevoegde passende beoordeling biedt de grondslag voor de (nadere) vaststelling van de aard en omvang van de effecten (mede gelet op de eventuele cumulatie van effecten) en de wijze waarop in mitigatie is voorzien.

In de passende beoordeling zijn de effecten getoetst aan de instandhoudingdoelstellingen uit het betreffende aanwijzingsbesluit. In het onderstaande volgt mijn beoordeling van de effectenanalyse zoals neergelegd in de passende beoordeling.

Afbakening

Ik ben van oordeel dat de afbakening van het gebied dat door de aanvraagde activiteit beïnvloed zou kunnen worden in de passende beoordeling op een juiste wijze heeft plaatsgevonden.

De natuurwaarden die door verstoring door bovenwatergeluid, silhouetwerking en licht, verstoring door onderwatergeluid, areaalbeslag, verzuring en vermesting, vertroebeling door boorgruis en verontreiniging door boorgruis en boorvloeistof beïnvloed kunnen worden zijn:

Noordzeekustzone

Habitatrichtlijn: habitattypen

- H1110 Permanent overstroomde zandbanken

Habitatrichtlijn: soorten (bijlage II)

- H1095 Zeeprik
- H1099 Rivierprik
- H1103 Fint
- H1351 Bruinvis
- H1364 Grijze zeehond
- H1365 Gewone zeehond

Vogelrichtlijn: niet-broedvogels

- A001 Roodkeelduiker
- A002 Parelduiker
- A017 Aalscholver
- A048 Bergeend
- A062 Topper
- A063 Eider
- A065 Zwarte zee-eend
- A177 Dwergmeeuw

Waddenzee/Duinen Schiermonnikoog

De volgende habitattypen (duinhabitats) kunnen effecten door stikstofdepositie ondervinden:

- H2120 Witte duinen
- H2130A Grijze duinen (kalkrijk)
- H2130B Grijze duinen (kalkarm)
- H2130C Grijze duinen (heischraal)
- H2140 Duinheiden met kraaihei
- H2180A (be) Duinbossen (droog)
- H2190A (om) Vochtige duinvalleien (open water)
- H2190B Vochtige duinvalleien (kalkrijk)
- H2190C Vochtige duinvalleien (ontkalkt)
- H6410 Blauwgraslanden

Natura 2000-gebied Noordzeekustzone

H1110 Permanent overstroomde zandbanken

Instandhoudingsdoel

Behoud oppervlakte en kwaliteit permanent overstroomde zandbanken, *Noordzeekustzone* (subtype B).

Het subtype permanent overstroomde zandbanken, *Noordzeekustzone* (subtype B) komt voor in de buitendelta's bij de zeegaten. Dit subtype verkeert landelijk in een matig ongunstige staat van instandhouding.

Effectbeoordeling

Het tijdelijke boorplatform bij de eerste proefboring zal een deel van het habitatype H1110 in beslag nemen. Het tijdelijke areaalbeslag bedraagt 0,0005% van het totale oppervlakte aan H1110 in het gebied van de Noordzeekustzone. In totaal zal het tijdelijke boorplatform een totale ruimte beslaan van 2.000 m² met een totale voetafdruk van 675 m². Ten opzichte van het voorkomende areaal van ongeveer 130.000 ha in het Natura 2000-gebied Noordzeekustzone is dit een verwaarloosbaar oppervlak. Temeer daar het hier gaat om een tijdelijk ruimtebeslag over een periode van maximaal 4 maanden. In de tweede proefboring treedt geen areaalbeslag van habitatype H1110 op daar deze boring zal plaatsvinden buiten het Natura 2000-gebied.

Het areaalbeslag is tijdelijk en van verwaarloosbare omvang. In die zin kan de aangevraagde activiteit niet leiden tot een negatief effect op het instandhoudingsdoel, welke gericht is op behoud van oppervlakte en kwaliteit. Door lozing van boorgruis kan de waterkolom vertroebelen en kan er door sedimentatie bedekking van organismen plaatsvinden. De hoeveelheden zijn echter zeer klein waardoor effecten op primaire productie of macrobenthos verwaarloosbaar klein tot afwezig zullen zijn.

Uit de passende beoordeling volgt voorts dat het boorproces, maar ook de aanleg- en verwijderingsfase, zodanig is ingericht dat er geen verontreinigingen kunnen vrijkomen welke gevolgen kunnen hebben op de kwaliteit van dit habitatype. Significante gevolgen op het instandhoudingsdoel kunnen dan ook worden uitgesloten.

Habitatrichtlijn: soorten (bijlage II)

H1095 Zeeprik

Instandhoudingsdoel

Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor uitbreiding populatie.

De Noordzeekustzone is als leefgebied voor de zeeprik vermoedelijk van groot belang. In dit gebied zijn geen herstelmaatregelen noodzakelijk, omdat de oorzaak van de landelijk matig ongunstige staat van instandhouding niet in dit gebied ligt. Uitbreiding van de populatie kan tot stand komen door het elders verbeteren van de trekroute en verbeteren van zoet-zout overgangen.

Effectbeoordeling

Onderwatergeluid bestaat uit het continu geluid door scheepvaart en geluid van activiteiten rondom het boorplatform. Trekvisen kunnen door onderwatergeluid worden beïnvloed. De zeeprik en de rivierprik zijn echter trekvissoorten die niet beschikken over een zogenaamde zwemblaas en van deze soorten wordt aangenomen dat deze ongevoelig zijn voor geluid. Daarom acht ik de kans op significante verstoring op deze soort, als gevolg van het scheepvaartverkeer dan wel de boorfase uitgesloten. Een eventuele barrièrewerking door de tijdelijke

plaatsing van een boorplatform acht ik ook niet aan de orde. Ik acht eventuele effecten op het instandhoudingsdoel van deze soort uitgesloten.

H1099 Rivierprik

Instandhoudingsdoel

Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor uitbreiding populatie.

De Noordzeekustzone is als leefgebied voor de rivierprik van vermoedelijk groot belang. In dit gebied zijn geen herstelmaatregelen noodzakelijk, omdat de oorzaak van de landelijk matig ongunstige staat van instandhouding niet in dit gebied ligt. Uitbreiding van de populatie kan tot stand komen door het elders verbeteren van de trekroute en zoet-zout overgangen.

Effectbeoordeling

Inzake het al dan niet optreden van effecten verwijs ik naar mijn beoordeling bij de zeeprik. Ik acht eventuele effecten op het instandhoudingsdoel van deze soort uitgesloten.

H1103 Fint

Instandhoudingsdoel

Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor uitbreiding populatie.

De Noordzeekustzone is als leefgebied voor de fint van groot belang. Het gaat waarschijnlijk vooral om finten die in het Duitse deel van de Eems paaien.

Effectbeoordeling

Het scheepvaartverkeer op de vaarroute naar het boorplatform is de belangrijkste veroorzaker van continu onderwatergeluid. De vaarroute loopt bij het verlaten van de haven door de beschermde gebieden en er wordt naar en vanaf het boorplatform gevaren. Om de twee proefboring-locaties te bereiken wordt een identieke route afgelegd, waarbij slechts voor de laatste 6,5 tot 7 km (afhankelijk van de eerste of tweede boring) de route afwijkt van de reguliere vaarroute. Voor zover de fint in de perioden dat de schepen van en naar het platform varen in de omgeving voorkomt kan worden aangenomen dat deze soorten al een bepaald niveau van gewinning hebben omtrent scheepvaartgeluid, aangezien de route grotendeels door een druk bevaren vaargeul loopt. Er wordt daarom in de passende beoordeling geconcludeerd dat er geen extra effect is van het onderwatergeluid door de vaarbewegingen ten behoeve van dit project.

Het boren veroorzaakt continu onderwatergeluid, en ook rondom het boorplatform zal enig continu geluid door de activiteiten worden geproduceerd. Dit zal echter heel beperkt zijn en zich tot een klein areaal uitstrekken. Voor zover er verstoring van individuen zal optreden bestaan er in het gebied voldoende uitwijkmogelijkheden. Gezien de relatief korte duur (circa drie of vier maanden), het kleine areaal en de beperkte duur van het continugeluid als gevolg van de activiteiten, zal het effect gering tot verwaarloosbaar zijn en kan het zeker niet leiden tot negatieve effecten op het instandhoudingsdoel.

H1351 Bruinvis

Instandhoudingsdoel

Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.

De Noordzeekustzone is het belangrijkste gebied voor de bruinvis. Hoewel de Nederlandse populatie nog steeds ver verwijderd is van de duurzame populatie die zich vroeger in dit gebied voortplantte, herstelt de populatie zich sinds de jaren negentig in onze wateren. Van een zeldzame wintergast is de bruinvis weer een vaste bewoner geworden. Ook worden sinds decennia opnieuw bruinvissen met jongen gezien. De toename in Nederlandse wateren kan een gevolg zijn van een andere verdeling over de Noordzee. Het staande beleid om de sterfte van bruinvissen in netten te beperken zal bijdragen aan verder herstel van de populatie.

Effectbeoordeling

In de Nederlandse wateren is het aantal bruinvissen het hoogst tijdens de winter en het voorjaar. Uit de passende beoordeling volgt dat binnen het gebied waar de boringen zijn voorzien geen belangrijke gebieden voor bruinvissen liggen. Onderwatergeluid bestaat uit het continu geluid door scheepvaart en geluid van activiteiten op en rondom het boorplatform. De transportroutes zijn bestaande vaarroutes en de vaarbewegingen zullen een verwaarloosbare extra verstoring opleveren. Rondom het boorplatform vindt extra verstoring plaats door activiteiten onderwater. Dit zal een klein areaal betreffen. De individuen van de soort die eventueel gehinderd worden door deze verstoring hebben voldoende uitwijkmogelijkheden gezien het relatief beperkte verstoorde areaal. Significante gevolgen, als gevolg van de aangevraagde proefboringen, op het instandhoudingsdoel van deze soort kunnen met zekerheid worden uitgesloten.

H1364 Grijze zeehond

Instandhoudingsdoel

Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.

Naast de Waddenzee is de Noordzeekustzone het belangrijkste gebied voor grijze zeehonden in Nederland. Het gebied heeft een belangrijke foerageerfunctie, met name in de winter.

Effectbeoordeling

Uit de passende beoordeling volgt dat er geen zeehondenligplaatsen in de buurt van de locaties van de proefboringen liggen. Effecten door verstoring boven water van zeehonden kunnen dan ook worden uitgesloten. Onderwatergeluid bestaat uit het continu geluid door scheepvaart en geluid van activiteiten op en rondom het boorplatform. De transportroutes zijn bestaande vaarroutes en de vaarbewegingen zullen een verwaarloosbare extra verstoring opleveren. Rondom het boorplatform vindt extra verstoring plaats door activiteiten onderwater. Dit zal een klein areaal betreffen. De individuen van de soort die eventueel gehinderd worden door deze verstoring hebben voldoende uitwijkmogelijkheden gezien het relatief beperkte verstoorde areaal. Significante gevolgen, als gevolg van de aangevraagde proefboringen, op het instandhoudingsdoel van deze soort kunnen met zekerheid worden uitgesloten.

H1365 Gewone zeehond

Instandhoudingsdoel

Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.

Het betreft één van de belangrijkste gebieden voor de gewone zeehond. Deze soort gebruikt ongestoorde, permanent of bijna altijd droogvallende zandplaten als rustgebied. Daarnaast heeft het gebied een belangrijke foerageerfunctie.

Effectbeoordeling

Uit de passende beoordeling volgt dat er geen zeehondenligplaatsen in de buurt van de locaties van de proefboringen liggen. Effecten door verstoring boven water van zeehonden kunnen dan ook worden uitgesloten. Onderwatergeluid bestaat uit het continu geluid door scheepvaart en geluid van activiteiten op en rondom het boorplatform. De transportroutes zijn grotendeels bestaande vaarroutes en de vaarbewegingen zullen een verwaarloosbare extra verstoring opleveren. Rondom het boorplatform vindt extra verstoring plaats door activiteiten onderwater. Dit zal een klein areaal betreffen. De individuen van de soort die eventueel gehinderd worden door deze verstoring hebben voldoende uitwijkmogelijkheden gezien het relatief beperkte verstoorde areaal. Significante gevolgen, als gevolg van de aangevraagde proefboringen, op het instandhoudingsdoel van deze soort kunnen met zekerheid worden uitgesloten.

Vogelrichtlijn: niet-broedvogels

A001 Roodkeelduiker

Instandhoudingsdoel

Behoud omvang en kwaliteit leefgebied.

Aantallen roodkeelduikers zijn van internationale en grote nationale betekenis. Het gebied heeft voor de soort met name een functie als foerageergebied. De verspreiding van de roodkeelduiker in Nederland is grotendeels beperkt tot de kustgebieden van de Noordzee. In de Noordzeekustzone worden soms hoge dichtheden gezien in de buitendelta's tussen de Waddeneilanden, waar gevestigd wordt op de scheiding tussen verschillende watermassa's. In de reguliere tellingen is deze soort slecht vertegenwoordigd, maar recent lijken de aantallen landelijk te zijn toegenomen. Behoud van de huidige situatie is voldoende, op landelijk niveau is geen herstelopgave geformuleerd.

Effectbeoordeling

De roodkeelduiker is een doortrekker en wintergast en gebruikt de Noordzeekustzone als rust- en foerageergebied, waarbij ze over het algemeen in groepsverband voorkomen tot ongeveer 20 km uit de kust. De roodkeelduiker foerageert op vis en heeft een breed voedselspectrum. De roodkeelduiker is zeer gevoelig voor verstoring en kan zeer grote verstoringafstanden hebben (~1 km). De huidige aantallen worden geschat op maximaal 10.000 individuen. Uit de passende beoordeling volgt dat de vaarbewegingen en de tijdelijke aanwezigheid van een boorplatform mogelijk wel in de omgeving voorkomende roodkeelduikers kunnen beïnvloeden. Het gaat daarbij echter niet om een zodanige verstoring dat er sprake kan zijn van beïnvloeding van de staat van instandhouding van deze soort.

Ook is in de omgeving voldoende vis aanwezig waardoor genoeg geschikte uitwijkmogelijkheden voor de soort beschikbaar blijven. Na verstoring van twee opeenvolgende jaren zou vermijding van het verstoorde gebied kunnen optreden, maar hierover is weinig bekend. Aangezien in een ruime omgeving voldoende voedsel aanwezig is en vanwege het brede voedselspectrum van de soort, zal vermijding van een beperkt oppervlak geen effect hebben op de populatie van de roodkeelduiker. Het ruimteverlies is tijdelijk en beperkt van aard en de beschikbaarheid van voedsel en uitwijkmogelijkheden zijn voldoende, waardoor geen competitie om voedsel en ruimte zal optreden. Negatieve effecten door bovenwaterverstoring als gevolg van het boorplatform en vaarbewegingen op de instandhoudingsdoelstelling van de roodkeelduiker kunnen uitgesloten worden.

A002 Parelduiker

Instandhoudingsdoel

Behoud omvang en kwaliteit leefgebied.

Aantallen parelduikers zijn van grote nationale betekenis. Het gebied heeft voor de soort met name een functie als foerageergebied. De verspreiding van de parelduiker in Nederland heeft zijn zwaartepunt in de kustgebieden van de Noordzee. De absolute aantallen en de trend zijn onbekend (en daardoor ook de staat van instandhouding) door een combinatie van lage aantallen en verwarring bij waarnemingen door visuele overeenkomsten tussen de parelduiker en de veel talrijkere roodkeelduiker. Behoud van de huidige situatie is voldoende, op landelijk niveau is geen herstelopgave geformuleerd.

Effectbeoordeling

De parelduiker is een doortrekker en wintergast en gebruikt de Noordzeekustzone als rust- en foerageergebied. Er zijn geen recente gegevens beschikbaar voor deze soort, de aantallen zijn echter laag en worden geschat op enkele tientallen tot een paar honderd. De parelduiker foerageert op een breed scala aan vissoorten. Ook de parelduiker is zeer gevoelig voor verstoring en kan zeer grote verstoringsafstanden hebben (~1 km). Uit de passende beoordeling volgt dat de vaarbewegingen en de tijdelijke aanwezigheid van een boorplatform mogelijk wel in de omgeving voorkomende roodkeelduikers kunnen beïnvloeden. Het gaat daarbij echter niet om een zodanige verstoring dat er sprake kan zijn van beïnvloeding van de staat van instandhouding van deze soort. Ook is in de omgeving voldoende vis aanwezig waardoor genoeg geschikte uitwijkmogelijkheden voor de soort beschikbaar blijven. Na verstoring van twee opeenvolgende jaren zou vermijding van het verstoorde gebied kunnen optreden. Hierover is echter weinig bekend. Aangezien in een ruime omgeving voldoende voedsel aanwezig is en vanwege het brede voedselspectrum van de soort, zal vermijding van een beperkt oppervlak geen effect hebben op de populatie van de parelduiker. Het ruimteverlies is tijdelijk en beperkt van aard, de beschikbaarheid van voedsel en de uitwijkmogelijkheden zijn voldoende, waardoor geen competitie om voedsel en ruimte zal optreden. Negatieve gevolgen door bovenwaterverstoring als gevolg van het boorplatform op het instandhoudingsdoel van de parelduiker kunnen uitgesloten worden.

A017 Aalscholver

Instandhoudingsdoel

Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 1.900 vogels (seizoensmaximum).

Aantallen aalscholvers zijn van nationale betekenis. Het gebied heeft met name een functie als foerageergebied en als slaappleats. De Noordzeekustzone is één van de gebieden die voor de aalscholvers in Nederland de grootste bijdrage leveren. De gegevens zijn niet toereikend voor een trendanalyse. Behoud van de huidige situatie is voldoende gezien de landelijke gunstige staat van instandhouding.

Effectbeoordeling

De aalscholver is een viseter die foerageert in open kustwateren. De aalscholver kan grote afstanden afleggen om naar een goed foerageergebied te vliegen. De aanleg en het gebruik van een boorplatform zal een foerageergebied overlaten dat groot genoeg is voor deze soort. Er is in het foerageergebied voldoende vis aanwezig en er zijn voldoende uitwijkmogelijkheden. Het ruimteverlies is tijdelijk en beperkt van aard. De beschikbaarheid van voedsel en de uitwijkmogelijkheden (mede vanwege de grote foerageerafstanden van aalscholvers) zijn voldoende, waardoor ook geen competitie om voedsel en ruimte zal optreden. Na de proefboring kan de soort weer volop gebruik maken van het gebied. Negatieve effecten door bovenwaterverstoring als gevolg van het boorplatform op het instandhoudingsdoel van de aalscholver kunnen daarmee uitgesloten worden.

A048 Bergeend

Instandhoudingsdoel

Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 520 vogels (seizoensmaximum).

Het gebied heeft voor de bergeend met name een functie als foerageergebied en als slaappleats. De slaappleatsfunctie (strand) is van toepassing op bergeenden die elders in het Waddengebied foerageren. Behoud van de huidige situatie is voldoende gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding.

Effectbeoordeling

De bergeend foerageert grondelend in ondiep water. Rusten doet de soort vooral op land (strand). Uit de passende beoordeling volgt dat ter plaatse van de beoogde boorlocaties deze soort niet, of in zeer geringe aantallen wordt aangetroffen. Aangezien het grootste deel van de individuen niet in het plangebied voorkomt, is het effect van verstoring zeer beperkt. De belangrijkste foerageergebieden van de bergeenden worden niet verstoord. De aanleg en het gebruik van een boorplatform hebben zodoende geen effect op het foerageergebied van de bergeend. Negatieve effecten door bovenwaterverstoring als gevolg van het boorplatform op het instandhoudingsdoel van de bergeend kunnen uitgesloten worden.

A062 Topper

Instandhoudingsdoel

Behoud omvang en kwaliteit leefgebied.

Het gebied heeft voor de topper met name een functie als foerageergebied. Midden jaren negentig zijn relatief hoge aantallen geteld in de Noordzeekustzone, min of meer volgend op de afname in het IJsselmeer en de Waddenzee. Een vergelijking met de situatie bij de eider doet veronderstellen dat de Noordzeekustzone een opvangfunctie vervult in tijden van voedselschaarste in de andere twee genoemde gebieden, maar de data uit de Noordzeekustzone zijn schaars. Behoud van de huidige situatie is voldoende, de waarschijnlijke oorzaak van de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding is niet gelegen in dit gebied.

Effectbeoordeling

De aantallen toppereenden in de Noordzeekustzone zijn laag en overwinteren voornamelijk langs de kustzone van Terschelling en nabij Harlingen. Uit de passende beoordeling volgt dat het plangebied voor deze soort als foerageergebied relatief onbelangrijk is. Negatieve effecten door bovenwaterverstoring als gevolg van het boorplatform op het instandhoudingsdoel van de toppereend kunnen dan ook uitgesloten worden.

A063 Eider

Instandhoudingsdoel

Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 26.200 vogels (midwinter-aantallen). Aantallen eiders zijn van internationale en grote nationale betekenis. Het gebied heeft voor de soort met name een functie als foerageergebied. De Noordzeekustzone is belangrijk geworden in het begin van de jaren negentig, toen de aantallen hier toenamen, terwijl ze in de Waddenzee afnamen. Met name in jaren waarin een verlaagd voedselaanbod in de Waddenzee samen gaat met goede jaren voor andere schelpdieren (bijvoorbeeld *Spisula*) in de Noordzeekustzone foerageert hier een relatief hoog aantal. De recente afname in de Noordzeekustzone kan een teken zijn van een begin van herstel van de voedselsituatie in de Waddenzee, maar een dergelijk herstel is nog niet zichtbaar in de populatietrend. Omdat de aanwezigheid van eiders in de Noordzeekustzone waarschijnlijk is verbonden aan slechte omstandigheden in de Waddenzee, wordt de herstelopgave daar gelegd en wordt in de Noordzeekustzone volstaan met behoud van de opvangcapaciteit. Behoud van de huidige situatie is voldoende. De waarschijnlijke oorzaak van de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding is niet gelegen in dit gebied.

Effectbeoordeling

De eider is jaarrond aanwezig in Nederland en foerageert in ondiep water op voornamelijk schaaldieren. In perioden van voedselschaarste foerageren eiders ook in de Noordzeekustzone.

Uit de passende beoordeling blijkt dat met de aanleg van een tijdelijk boorplatform maximaal 0,5% van het open water in het Natura 2000-gebied tijdelijk zal worden verstoord (de 1.500 meter contour om het boorplatform in 130.000 ha). Binnen de verstoringscontour ontbreken mossel- en kokkelbanken,

de voornaamste voedselbron voor eidereenden. Daarnaast foerageert de soort op *Spisula*, welke niet tot nauwelijks aanwezig is in de directe omgeving van de proefboring locaties en binnen de verstoringscontour van 1.500 meter. Door deze niet-optimale voedselsituatie is het gebied van weinig belang als foerageergebied houden zich hier weinig eidereenden op. Een eventueel effect van verstoring zal dan ook beperkt blijven tot enkele individuen. Het gaat daarbij echter niet om een zodanige verstoring dat er sprake kan zijn van beïnvloeding van de staat van instandhouding van deze soort.

Ook als vermijding van het gebied zal optreden als gevolg van verstoring van twee opeenvolgende jaren, zullen ook deze effecten zeer beperkt zijn. Omdat de belangrijkste voedselgebieden niet worden aangetast, het verstoorde gebied geen optimaal foerageergebied vormt vanwege het ontbreken van voedsel en er voldoende open water overblijft om te rusten en te foerageren zijn negatieve effecten op het instandhoudingsdoel van de eidereend door bovenwaterverstoring als gevolg van het boorplatform en scheepvaart uitgesloten.

A065 Zwarte zee-eend

Instandhoudingsdoel

Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 51.900 vogels (midwinter-aantallen).

Aantallen zwarte zee-eenden zijn van internationale en zeer grote nationale betekenis. Het gebied heeft voor de soort met name een functie als foerageergebied. Het gebied levert verreweg de grootste bijdrage voor de zwarte zee-eend in Nederland. De soort is een wintergast. Er is geen duidelijke trend door grote fluctuaties, deels veroorzaakt doordat alleen tellingen uit januari beschikbaar zijn. De aantallen fluctueren mogelijk ook werkelijk van jaar op jaar door het wisselend aanbod aan schelpdieren (onder andere *Spisula*). De soort verkeert landelijk in een matig ongunstige staat van instandhouding.

Effectbeoordeling

De zwarte zee-eend is een doortrekker in Nederland. Ze komen voornamelijk voor in de Noordzeekustzone met een grote dichtheid boven Schiermonnikoog. In het verleden zijn aantallen zwarte zee-eenden aan de Nederlandse kust van boven de 100.000 dieren waargenomen. Vanaf 2005 zijn de aantallen echter niet meer boven de 60.000 uitgekomen. De zwarte zee-eend is een voedselspecialist, afhankelijk van schelpenbanken waar ze kunnen foerageren. Ze komen niet aan land om te rusten maar blijven op open water. De soort foerageert voornamelijk op *Spisula*. Uit de passende beoordeling volgt dat deze voedselbron niet tot nauwelijks aanwezig is in de directe omgeving van de locaties van de proefboringen en binnen de verstoringscontour van 1.500 meter. Andere voedselbronnen (schelpdierbanken) komen mogelijk wel voor op de locaties, maar er is binnen het gebied voldoende open water en foerageerruimte beschikbaar voor de soort. Mede gezien de tijdelijke aanwezigheid van de boorinstallatie kunnen negatieve gevolgen op het instandhoudingsdoel (behoud oppervlakte en kwaliteit) en een kans op significante verstoring van de zwarte zee-eend door bovenwaterverstoring als gevolg van het boorplatform worden uitgesloten.

A177 Dwergmeeuw

Instandhoudingsdoel

Behoud omvang en kwaliteit leefgebied.

Aantallen dwergmeeuwen zijn van (grote) nationale betekenis. Het gebied heeft met name een functie als foerageergebied. Het betreft één van de belangrijkste gebieden in Nederland. Behoud van de huidige situatie is voldoende. De waarschijnlijke oorzaak van de landelijk matig ongunstige staat van instandhouding is niet gelegen in dit gebied.

Effectbeoordeling

In de winter trekt de dwergmeeuw naar grote open wateren en vooral naar zee. De dwergmeeuw trekt in april-mei en oktober-november door Nederland en verblijft hierbij op open wateren. De soort jaagt op kleine vissen en pakt deze al vliegend van het wateroppervlak. De soort is niet gevoelig voor verstoring. Voor zover er sprake kan zijn van verstorende effecten als gevolg van de tijdelijke aanwezigheid van een boorplatform en transportbewegingen is er een foerageergebied, dat voldoende groot is, met voldoende uitwijkmogelijkheden voor de dwergmeeuw. Na de proefboring kan de soort weer volop gebruik maken van het gebied. Negatieve gevolgen door bovenwaterverstoring als gevolg van het aangevraagde project op het instandhoudingsdoel van de dwergmeeuw kunnen uitgesloten worden.

Natura 2000-gebieden Duinen Schiermonnikoog en Waddenzee

Uit de passende beoordeling volgt dat op het Natura 2000-gebied Duinen Schiermonnikoog alleen effecten zijn te verwachten als gevolg van stikstofdepositie. Het gaat daarbij om de duinhabitattypen op het eiland Schiermonnikoog. Delen van de duinhabitattypen op het eiland liggen binnen het Natura 2000-gebied Duinen Schiermonnikoog. Andere delen zijn binnen de begrenzing van het Natura 2000-gebied Waddenzee gelegen. In de passende beoordeling is uitgegaan van een benadering waarbij geen onderscheid is gemaakt naar de effecten op het Natura 2000-gebied Waddenzee en Duinen Schiermonnikoog. Ik volg deze benadering in zoverre dat in mijn afweging een onderscheid moet worden gemaakt naar de instandhoudingsdoelen die zijn geformuleerd in de verschillende aanwijzingsbesluiten. Ik zal hieronder dan ook steeds aangeven of de instandhoudingsdoelen voor een betreffend habitatype afkomstig zijn uit het aanwijzingsbesluit Duinen Schiermonnikoog of het aanwijzingsbesluit Waddenzee.

De achtergronddepositie (ADW) op de Nederlandse Waddeneilanden, de Noordzeekustzone en de Waddenzee behoren tot de laagste van Nederland en ligt over het algemeen ruim onder de 1.000 mol N/ha/jaar (RIVM, 2014). Binnen de te onderzoeken Natura 2000-gebieden is in de passende beoordeling een selectie gemaakt van de stikstofgevoelige habitattypen waar overschrijding van de KDW optreedt of toeneemt als gevolg van de ADW in 2013, vermeerderd met de depositie afkomstig van de boring.

De – als gevolg van de beide proefboringen en de binnen het project behorende scheepvaart en vliegbewegingen – te verwachten maximale stikstofdepositie op de

duingebieden van het Natura 2000-gebied Duinen Schiermonnikoog variëren tussen de 0,1-0,2 mol/N/ha/jaar en alleen aan de noordzijde tussen de 0,2-0,4 mol/N/ha/jaar. Deze bijdrage is op zich al – mede gezien haar tijdelijkheid over een periode van maximaal 2 jaar – zodanig gering dat deze wegvalt in de natuurlijk optredende fluctuaties in stikstofdeposities op en rond het duingebied.

H2120 Witte duinen

Instandhoudingsdoel (Duinen Schiermonnikoog en Waddenzee)

Behoud oppervlakte en kwaliteit

Het Waddengebied is het belangrijkste gebied in ons land voor dit habitatype. Het habitatype witte duinen is momenteel in goede kwaliteit aanwezig. Behoud van de kwaliteit (verstuing) in de zeereep is tevens van belang voor herstel van de kwaliteit van achtergelegen duingraslanden, kwelders en/of duinvalleien.

Effectbeoordeling

Uit de passende beoordeling blijkt dat het habitatype H2120 niet voorkomt op de plaatsen waar de ADW hoger is dan de KDW. De bijdrage van het project leidt ook niet tot overschrijding van de KDW. Effecten van een verhoging van de stikstofdepositie als gevolg van dit project zijn dan ook uit te sluiten.

H2130 *Grijze duinen

Instandhoudingsdoel (Duinen Schiermonnikoog)

Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit grijze duinen, *kalkarm* (subtype B) en grijze duinen, *heischraal* (subtype C). Behoud oppervlakte en kwaliteit grijze duinen, *kalkrijk* (subtype A).

Instandhoudingsdoel (Waddenzee)

Behoud oppervlakte en kwaliteit grijze duinen, *kalkrijk* (subtype A) en behoud oppervlakte en verbetering kwaliteit grijze duinen, *kalkarm* (subtype B).

Het habitatype grijze duinen (subtype B), is momenteel over verreweg het grootste deel van de oorspronkelijke oppervlakte sterk vergrast, vooral op het westelijke deel van het eiland. Landelijk verkeert het habitatype in een zeer ongunstige staat van instandhouding en geldt de uitbreiding van de oppervlakte en de verbetering van de kwaliteit als doel. Aan het kalkrijke subtype (A) levert het gebied een geringe bijdrage. Voor het subtype *heischraal* (C) zijn er mogelijkheden in de binnenduintrand en levert het eiland binnen het waddengebied de grootste bijdrage.

Effectbeoordeling

In het verleden zijn de duinen op Schiermonnikoog bijna overal vastgelegd en is de voor een natuurlijk duinecosysteem noodzakelijke dynamiek zoveel mogelijk uitgebannen. Door beheermaatregelen wordt nu de dynamiek teruggebracht in het systeem. Aan de noordzijde van de Oosterkwelder zijn door doorbraken in de stuifdijk geulen ontstaan. Door deze dynamiek en de aanwezigheid van kalkhoudende bodems heeft stikstofdepositie in het oostelijk deel van het eiland geen invloed op de aanwezigheid voor stikstofgevoelige habitats. Habitattypen die

afhankelijk zijn van dynamiek zoals de habitattypen grijze duinen kalkrijk en kalkarm (H2130A en B) profiteren hiervan. De omstandigheden en kwaliteit van de duinhabitattypen witte duinen, grijze duinen en vochtige duinvalleien, die buiten het centrale deel zijn gelegen, zijn gunstig. Daarnaast zijn op Schiermonnikoog de afgelopen jaren duinherstelmaatregelen uitgevoerd. Deze maatregelen hadden als doel de staat van instandhouding van de grijze duinen en duinvalleien te verbeteren en waren gericht op het verwijderen van stikstof uit het systeem. Uit de passende beoordeling blijkt dat de omstandigheden in grote delen gunstig zijn voor de instandhouding van de duinhabitattypen. De beperkte en tijdelijke toename van stikstofdepositie als gevolg van dit project heeft geen invloed op de snelheid waarmee processen zich voltrekken.

Er is geen sprake van een negatief effect op het instandhoudingsdoel van het habitatype als gevolg van de te verwachten tijdelijke toename van stikstofdepositie (tot maximaal 0,4 mol N/ha/jaar) over twee jaar van het aangevraagde project. Significante gevolgen op de Natura 2000-gebieden Waddenzee en Duinen Schiermonnikoog door de veranderde stikstofdepositie zijn uit te sluiten.

H2140 *Duinheiden met kraaihei

Instandhoudingsdoel (Duinen Schiermonnikoog)

Behoud oppervlakte en kwaliteit duinheiden met kraaihei, *droog* (subtype B).

Effectbeoordeling

Uit de passende beoordeling volgt dat het habitatype 2140B Duinheiden met kraaihei (droog) op dit moment niet voorkomt op Schiermonnikoog. Uit het concept-beheerplan volgt ook dat er geen herstelstrategie voor dit habitatype wordt voorzien. Een negatief effect als gevolg van de stikstofdepositie van het aangevraagde project kan derhalve ook niet optreden.

H2180 Duinbossen

Instandhoudingsdoel (Duinen Schiermonnikoog)

Uitbreiding oppervlakte en behoud kwaliteit duinbossen, *droog* (subtype A), uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit duinbossen, *vochtig* (subtype B) en duinbossen, *binnenduinrand* (subtype C).

Voor duinbossen, *droog* (subtype A) en duinbossen, *vochtig* (subtype B) wordt uitbreiding oppervlakte nagestreefd omdat deze subtypen op de Waddeneilanden een kleine oppervlakte hebben. De oppervlakte van duinbossen, *binnenduinrand* (subtype C) wordt uitgebreid omdat de huidige oppervlakte klein is en kan worden vergroot. Voor beide grondwaterafhankelijke habitattypen duinbossen, *vochtig* (subtype B) en duinbossen, *binnenduinrand* (subtype C) is verbetering van de kwaliteit goed mogelijk. De duinbossen op de Waddeneilanden zijn vrij jonge bossen die nog volop in ontwikkeling zijn.

Effectbeoordeling

Duinbossen op de meest voedselarme en droge standplaatsen behoren tot dit subtype. Het betreft vooral berken-eikenbossen en bossen met beuk. Deze bossen

komen vooral voor in de oude duinen, op de hogere delen van de strandwallen en op ontkalkte delen in de binnenduintrand van de jonge duinen. De standplaatsen kenmerken zich door een meestal relatief zure bodem met een slechte strooiselafbraak. De mogelijkheden voor bosontwikkeling in midden- en buitenduinen worden sterk geremd door de invloed van zeewind en inwaai van zand en zout. De meeste droge duinbossen zijn hier aangeplant en worden soms aan de loefzijde geleidelijk weer door de wind opgerold. Alleen voor dat subtype berken-eikenbos (H2180Abe) zou sprake zijn van een feitelijke overschrijding van de KDW. Er is geen sprake van een negatief effect op het instandhoudingsdoel van het habitatype als gevolg van de te verwachten tijdelijke toename van stikstofdepositie (tot maximaal 0,4 mol N/ha/jaar) over twee jaar van het aangevraagde project. Significante gevolgen op het Natura 2000-gebied Duinen Schiermonnikoog als gevolg van de veranderde stikstofdepositie zijn uit te sluiten.

H2190 Vochtige duinvalleien

Instandhoudingsdoel (Duinen Schiermonnikoog)

Behoud oppervlakte en verbetering kwaliteit vochtige duinvalleien, *open water* (subtype A), uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit vochtige duinvalleien, *kalkrijk* (subtype B), behoud oppervlakte en kwaliteit vochtige duinvalleien, *hoge moerasplanten* (subtype D) en vochtige duinvalleien, *ontkalkt* (subtype C).

Instandhoudingsdoel (Waddenzee)

Behoud oppervlakte en kwaliteit vochtige duinvalleien, *kalkrijk* (subtype B).

Het belangrijkste is het kalkrijke subtype waarvoor het gebied een grote bijdrage levert aan het landelijke doel wegens de bijzondere kwaliteit. Plaatselijk is de kwaliteit echter verslechterd door verdroging of verstarring. Lokaal kan het habitatype verdwijnen door successie naar duinbossen (H2180), mits er over het hele gebied voldoende oppervlakte en kwaliteit aanwezig blijft en er dus ook nieuwe valleien blijven ontstaan.

Effectbeoordeling

Op Schiermonnikoog wordt het drinkwater gewonnen uit de duinen en zorgt de landbouw voor verlaging van de grondwaterstanden op bepaalde delen van het eiland. Hierdoor zijn delen van de duinvalleien verdroogd en is verzuring opgetreden. Voor alle subtypen is er sprake van een overschrijding van de KDW. Een beperkte en tijdelijke toename van de stikstofdepositie zal niet leiden tot waarneembare verandering in het systeem. Hydrologisch herstel van het systeem is voor dit habitatype echter van veel groter belang. Herstelmogelijkheden zijn vooral gelegen in het verbeteren van de hydrologische situatie en andere beheermaatregelen. Er is geen sprake van een negatief effect op het instandhoudingsdoel van het habitatype als gevolg van de te verwachten tijdelijke toename van stikstofdepositie (tot maximaal 0,23 mol N/ha/jaar) over de twee jaar van het aangevraagde project. Significante gevolgen op de Natura 2000-gebieden Waddenzee en Duinen Schiermonnikoog als gevolg van de veranderde stikstofdepositie zijn uit te sluiten.

H6410 Blauwgraslanden

Instandhoudingsdoel (Duinen Schiermonnikoog)

Uitbreiding oppervlakte en behoud kwaliteit.

Dit betreft één van de weinige voorkomens in duinen. Uitbreiding van de oppervlakte is nodig gezien de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding. Goede mogelijkheden hiervoor doen zich voor in de binnenduintrand van het eiland. Gezien de geïsoleerde ligging van het gebied is er weinig kans op herstel van kwaliteit.

Effectbeoordeling

Het habitatype blauwgraslanden is op Schiermonnikoog aangewezen voor het Natura 2000-gebied Duinen Schiermonnikoog. De huidige oppervlakte is zeer gering: circa 1 ha. Blauwgraslandachtige elementen komen alleen nog lokaal voor. Door beheermaatregelen wordt beoogd dit habitatype in stand te houden. In het concept-beheerplan wordt aangegeven dat op Schiermonnikoog het voorkomen van blauwgraslanden een vrij marginaal verschijnsel zal blijven. De geringe bijdrage van het project leidt met zekerheid niet tot een negatief effect op het instandhoudingsdoel van het habitatype als gevolg van de te verwachten tijdelijke toename van stikstofdepositie (tot maximaal 0,4 mol N/ha/jaar) over de twee jaar van het aangevraagde project. Significante gevolgen op dit habitatype als gevolg van de veranderde stikstofdepositie zijn uit te sluiten.

Algemene conclusie stikstofdepositie

Er is geen reden om aan te nemen dat de uiterst geringe toename van de depositie als gevolg van het project en de andere gecumuleerde projecten tot een zichtbaar en/of meetbaar negatief effect op de stikstofgevoelige duinhabitattypen op Schiermonnikoog en/of Waddenzee zullen leiden. Een significant negatief effect op het niveau van de habitattypen kan worden uitgesloten. De geringe extra depositie uit het project zal evenmin leiden tot een vertraging van de realisatie van de instandhoudingsdoelen mede door het reguliere beheer en het groot aantal herstelprojecten die momenteel in het duingebied worden uitgevoerd.

Natura 2000-gebieden Borkum Riffgrund en Niedersächsisches Wattenmeer und angrenzendes Küstenmeer

In de passende beoordeling is onderzocht welke effecten mogelijk zouden kunnen optreden op de instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden gelegen in de Bondsrepubliek Duitsland. Onderscheiden kunnen worden verstoring door bovenwater- en onderwatergeluid en negatieve effecten van additionele stikstofdepositie. Op grond van gegevens in de passende beoordeling blijkt dat geen van de Duitse Natura 2000-gebieden ligt binnen de verstoringsscontour van onderwatergeluid (5 kilometer). Ook wijst de passende beoordeling uit dat geen sprake is van barrièrewerking op de trekvissoort fint, welke een vaste paaiplaats heeft in de Eems. Evenmin blijkt sprake van significante verstoring op de fint. Uit de passende beoordeling blijkt dat als gevolg van de activiteit geen significante verstoring in de Duitse Natura 2000-gebieden optreedt voor de zeezoogdiersoorten bruinvis, gewone en grijze zeehond. Significante gevolgen op

de instandhoudingsdoelstellingen van deze soorten als gevolg van de aangevraagde proefboringen kunnen dan ook met zekerheid worden uitgesloten.

In de passende beoordeling zijn de effecten van stikstofdepositie op beschermde habitattypen in Duitse Natura 2000-gebieden beoordeeld volgens de in de Bondsrepubliek Duitsland toegepaste beoordelingssystematiek. Deze systematiek gaat er vanuit dat effecten van een activiteit alleen in beschouwing hoeven te worden genomen daar waar de toename op (delen van) beschermde habitattypen 100 gram (7,14 mol N/ha/jaar) of meer bedraagt. Aangezien de depositie als gevolg van deze activiteit op (delen van) de betreffende Duitse Natura 2000-gebieden lager is dan 100 gram (7,14 mol N/ha/jaar) zijn negatieve effecten op Duitse Natura 2000-gebieden met zekerheid uitgesloten en is geen sprake van significante gevolgen.

Naar mijn oordeel is, mede gelet op de instandhoudingdoelstellingen voor de betrokken Natura 2000-gebieden, met de effecten zoals in de passende beoordeling zijn aangegeven een volledig inzicht gegeven in de mogelijke effecten die in het bovenvermelde beïnvloedingsgebied zijn te verwachten als gevolg van de aangevraagde activiteit. De passende beoordeling is dan ook genoegzaam uitgevoerd en biedt de noodzakelijke basis om te voldoen aan de in artikel 19g, lid 1, van de Nb-wet 1998 gestelde eisen.

CUMULATIE

Op basis van artikel 19f van de Nb-wet 1998 dient bij vergunningverlening voor projecten of plannen een beoordeling plaats te vinden van de cumulatieve effecten indien deze projecten of plannen, afzonderlijk of in combinatie met andere projecten of handelingen, significante gevolgen kunnen hebben voor het desbetreffende gebied.

Ik heb hiervoor reeds geconcludeerd dat de uitvoering van de voorgenomen activiteiten zelfstandig beschouwd, niet kan leiden tot een verslechtering van de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in de betreffende Natura 2000-gebieden of een significant verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor de betreffende gebieden zijn aangewezen.

In de passende beoordeling (tabellen 7.1 en 7.2) is een overzicht gegeven van mogelijk relevante plannen en projecten waarmee cumulatie van effecten kan optreden. Daaruit blijkt dat alleen cumulatie kan optreden als gevolg van stikstofdepositie. Inzake de beoordeling op cumulatieve effecten is in de passende beoordeling een analyse uitgevoerd in relatie tot nieuwe, concrete plannen en projecten, welke nog niet daadwerkelijk in werking zijn. De stikstofdepositie als gevolg van projecten die reeds in werking zijn en reeds zijn vergund is al zichtbaar in de gegevens over de achtergronddepositie.

Uit de passende beoordeling volgt dat de stikstofdepositie ten gevolge van de voorgenomen activiteit en in cumulatie met andere projecten in het gehele studiegebied zeer beperkt is. Tevens wordt in aanmerking genomen dat de

bijdrage van de twee proefboringen aan de gecumuleerde depositie tot een toename kan leiden over een periode van maximaal twee jaar. De berekende depositie is verwaarloosbaar klein.

De gecumuleerde stikstofdepositie op de gevoelige habitattypen bedraagt tezamen – voor de duur van dit project – maximaal 4,1 mol N/ha/jaar. Er is geen reden om aan te nemen dat de uiterst geringe en tijdelijke toename van de depositie vanuit het onderhavige project en de andere gecumuleerde projecten tot een zichtbaar en/of meetbaar effect op de stikstofgevoelige duinhabitatypen leiden. Daarmee is tevens een significant negatief effect op het niveau van de habitattypen uitgesloten. De geringe extra depositie als gevolg van het project zal evenmin leiden tot een vertraging van de realisatie van de instandhoudingsdoelen, mede door het reguliere beheer en het groot aantal herstelprojecten dat momenteel in het duingebied wordt uitgevoerd.

Ik concludeer dat binnen de aangeleverde passende beoordeling een volledige en juiste cumulatietoetsing is uitgevoerd.

AFWEGINGSKADER STRUCTUURVISIE INFRASTRUCTUUR EN RUIMTE

Aangezien in dit geval het afwegingskader van de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte het afwegingskader van de Vogel- en Habitatrichtlijn volgt, is met het doorlopen van het afwegingskader, zoals opgenomen in de Nb-wet 1998, materieel aan de vereisten van het afwegingskader van de voornoemde structuurvisie.

CONCLUSIE

Op grond van het bovenstaande ben ik van mening dat de gevraagde vergunning, onder de opgenomen voorschriften en beperkingen, kan worden verleend.